ผลการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

The Results of Activities Promoting Vocational Learning Skills for at-risk Students at PhuhangPattanawit Mattayom School under the Office of Secondary Educational Service Area Kalasin

ธนัฐ มาตชรา*
Tanat Matchara

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง 2) ประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และ 3) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ โดยใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ 2) แบบประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 3) แบบประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.21, S.D. = 0.64) 2) เจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.51, S.D. = 0.50) และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.75, S.D. = 0.61)

คำสำคัญ: คู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียน/ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ ทักษะการเรียนรู้อาชีพ

*ผู้อำนวยการโรงเรียน, โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์
School director, Phuhangpattanawit Secondary School, Secondary Educational Service Area Kalasin

Abstract

The purposes of this study were 1) Assess the vocational learning skills of at-risk students, 2) Assess the at-risk students' occupational attitudes, and 3) Assess the at-risk students' satisfaction with the vocational skills promotion activities. By using a quasi-experimental research plan the sample used in the research were junior high school students. PhuhangPattanawit Mattayom School under the Office of Kalasin Secondary Educational Service Area, semester 2, academic year 2022, total of 30 students acquired by purposive selection method. The tools used in the research were: 1) a manual for helping at-risk students by using activities Promotion of vocational learning skills 2) Occupational learning skills assessment form of at-risk students the confidence value was 0.92. The reliability value was 0.97 and 4) the satisfaction assessment form of the at-risk students towards the vocational learning skills promotion activities. The reliability was 0.95. The statistics used in data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were as follows: 1) Overall students' career learning skills were at a moderate level ($\overline{X}$ = 3.21, S.D. = 0.64). 2) Students' attitudes towards careers were at a high level ($\overline{X}$ = 2.51, S.D. = 0.50) and 3) students were satisfied with activities that promote occupational learning skills. Overall, it was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.75, S.D. = 0.61)

Keywords: Handbook to Help Students/ High-risk Students/ Skills Promotion Activities

บทนำ

ปัจจุบันมีเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการแข่งขันกันด้านเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ ๆ และสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้พฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ไม่ชอบมาโรงเรียน ไม่เคารพกฎระเบียบของโรงเรียน ติดยาเสพติด พฤติกรรมก้าวร้าว รังแกกันเอง เครียด ซึมเศร้า มองโลกในแง่ร้าย ชู้สาว ชอบมั่วสุมกันเป็นกลุ่ม ให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าความมีคุณธรรม เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้เป็นผลมาจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดกับเด็กและเยาวชน จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกหน่วยงานต่างให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาของประเทศและมีหน้าที่ในการส่งเสริมความประพฤติผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 41-42) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พุทธศักราช 2546 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษา

และผู้ปกครอง ตลอดจนเฝ้าระวังความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความประพฤติที่เหมาะสมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (พระราชพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก, 2546: 3)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน เป็นสิ่งที่ทุกโรงเรียนต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจนจะมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ที่เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ดังที่ นฤบล กองทรัพย์ (2556: 26-28) กล่าวว่า การอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษามีเวลาในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน จัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน มีผู้ปกครองให้ข้อมูลนักเรียนในการประกอบการพิจารณา มีข้อมูลนักเรียนครบทุกด้านเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ การสร้างกิจกรรมโฮมรูมเพื่อความผูกพันระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน การจัดครูเข้าอบรมทางทักษะจิตวิทยาและการให้คำแนะนำ เพื่อให้ครูมีการแก้ไข การป้องกัน อย่างเป็นระบบดังที่ ณัฐริน เจริญเกียรติบวร (2557: 52) ได้อธิบายถึงการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต้องมีระบบและกลไกในการดำเนินงานโดยผู้บริหารและบุคคลในองค์กรร่วมมือกัน มีการดำเนินงาน กำกับ ติดตาม ประเมินผล และขับเคลื่อนด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) มีการทดลองการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน พบว่าการบริหารงานมีความเหมาะสมเป็นประโยชน์ครอบคลุม สามารถนำผลลัพธ์ที่ได้ไปจัดทำรายงานประจำปีและสะท้อนถึงประสิทธิภาพที่เข้มแข็งของสถานศึกษา สอดคล้องกับการศึกษา ของ วินัย จันทรานาค (2558: 93-94) พบว่า มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด หนีเรียน ทะเลาะวิวาท ปัญหาครอบครัว ส่งผลให้นักเรียนมีการออกกลางคัน การดำเนินงานช่วยเหลือเด็กนักเรียนมีน้อย ขาดประสิทธิภาพด้านการบริหาร การดำเนินงานไม่เป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว จะต้องมีการสอบถามข้อมูลนักเรียนใช้หลักจิตวิทยาพูดคุย การสอบถามจากเพื่อนสนิท การออกเยี่ยมบ้าน จัดทำประวัตินักเรียน การคัดแยกกลุ่มอย่างชัดเจน มีกิจกรรมสังคมมิติ การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ ณัฏฐวิภา คำปันศรี (2559: 121) ได้ข้อค้นพบจากการศึกษาว่า นักเรียนยังขาดคุณธรรมและจริยธรรม จำเป็นที่จะต้องแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ประสงค์และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน โดยบทบาทสำคัญ คือ ครูผู้สอน เพราะครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดมีบทบาทในการกำกับดูแลให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นการสร้างความรู้ความเข้าใจกับครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างถูกต้องและเหมาะสม ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดและส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพทั้ง 5 ด้าน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากนโยบายรัฐบาลในปัจจุบัน ได้มุ่งทิศทางในการพัฒนาประเทศชาติเพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยเฉพาะนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นความสำคัญของการมีอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญในวิถีชีวิตและการดำรงชีพ เพราะอาชีพเป็นการสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว อาชีพก่อให้เกิดผลผลิตและการบริการ ซึ่งสนองตอบต่อความต้องการของผู้บริโภคและที่สำคัญ คือ อาชีพมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติ ความสำคัญของอาชีพจึงเป็นฟันเฟืองสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจชุมชน ส่งผลถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นช่วงเวลาในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนที่จะเลือกการประกอบอาชีพในอนาคต ประการสำคัญ การมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ (Life and Career Skill) ถือเป็นคุณลักษณะที่บุคคลในศตวรรษที่ 21 พึงมี (อดุลย์ วังศรีคูณ, 2557: 7) ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพในระดับประถมศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของอาชีพ รู้จักอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน รู้จักตนเองในด้านของความสามารถและความสนใจในการประกอบอาชีพในอนาคต มีทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีทักษะในการจัดการการแก้ปัญหาการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้มีคุณธรรมที่จำเป็นต้องใช้ในการประกอบอาชีพ มีความซื่อสัตย์มีความขยันอดทน มีความยุติธรรม รวมถึงการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาให้สามารถบูรณาการนวัตกรรมเข้ากับการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนผู้เรียนให้เกิดทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านความรู้และทักษะทางด้านอาชีพ ทั้งนี้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีมีหลายรูปแบบโดยเฉพาะการสอนที่ใช้ชุดการสอน ชุดการเรียนการสอน ชุดสื่อประสม ชุดการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นการสอนที่ให้ความสำคัญกับสื่อ (วิเชียร ธำรงโสตถิสกุล, 2560: 366) กล่าวว่า ครูผู้สอนมีหน้าที่จัดอุปกรณ์และชุดการเรียนการสอนให้แล้วคอยรับการรายงานผลเป็นระยะ ๆ ให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา ชุดการเรียนการสอนแบบนี้ฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถศึกษาสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ เป็นโรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ มีนักเรียน จำนวน 185 คน ในปีการศึกษา 2564 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจำนวนหนึ่งที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 และสุ่มเสี่ยงที่จะมีแนวโน้มออกกลางคัน ซึ่งเป็นผลมาจากความเสี่ยงด้านครอบครัว ด้านยาเสพติด ด้านอารมณ์ ทางโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์จึงได้เล็งเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในปีการศึกษา 2565 ซึ่งทางโรงเรียนได้คัดกรองนักเรียน พบว่า มีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มสูงที่จะไม่จบการศึกษา โดยโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ได้ทำข้อตกลงร่วมกันกับผู้ปกครอง เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้เข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนได้ใช้กิจกรรมในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การออกแบบผลิตภัณฑ์

จากวัสดุเหลือใช้ การทำน้ำปั่นจากสมุนไพร และการส่งเสริมกีฬาเพื่ออาชีพ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและตอบสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพและดำเนินงานอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีศักยภาพเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยมีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน ร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพตามแนวคิดการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ (โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์, 2564: 32)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่เกิดขึ้นกับนักเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสี่ยงในด้านการเรียนและด้านพฤติกรรม ซึ่งมีโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้เป็นระบบ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ จึงสนใจศึกษาผลการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ โดยยึดหลักการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงของโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2557: 67) ได้ให้นโยบายเกี่ยวกับการเอาใจใส่ ดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพและดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างมีคุณภาพ มีศักยภาพ เป็นทรัพยากรที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุขภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์
2. เพื่อประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ผู้วิจัยทำการศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นขั้นตอนในการพัฒนากิจกรรม การทดลองใช้คู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพในสถานการณ์จริงและเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนากิจกรรมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาและนักวิชาการที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลของ ปรีชา สามัคคี (2552,: 63) บุญชม ศรีสะอาด (2560: 121) แนวคิดการตรวจสอบคู่มือของ Eisner (1975: 36) แนวคิดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 135-134) และกรมสุขภาพจิต (2546: 78) การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553: 45) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980: 31-32) และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ Gibson (1988: 95) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

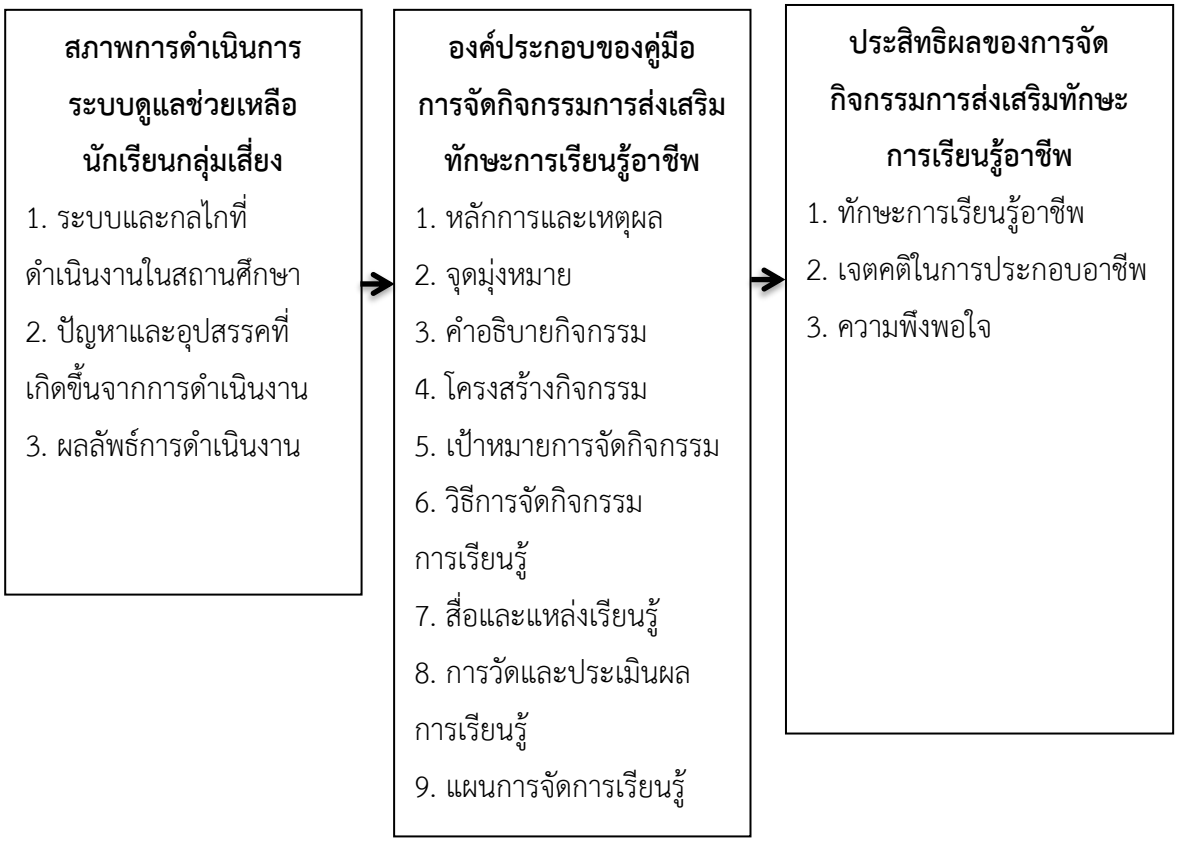

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi–Experimental Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 185 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พิจารณาโดยใช้เกณฑ์ดังนี้ 1) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ และมีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 และ 2) เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง 5 ด้าน โดยนำผลการพิจารณาจากการคัดกรองของกลุ่มงานบริหารกิจการนักเรียน (โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์, 2564: 18-19)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ คู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ

2. ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้อาชีพ 2) เจตคติต่อการประกอบอาชีพ 3) ความพึงพอใจ

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการทดลองใช้คู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ผู้จัดทำโครงการได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการของโครงการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สัปดาห์ละ 2 คาบ จำนวน 30 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ
2. แบบประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
3. แบบประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ

การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ

1. คู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการสร้างคู่มือและการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1.2 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและผลการเรียนรู้ เพื่อใช้ในคู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ โดยวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ผู้วิจัยจัดทำคู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ ในคู่มือจะมีหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 9 หน่วยการเรียนรู้ โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมาย 3) คำอธิบายรายวิชา 4) โครงสร้างกิจกรรม 5) เป้าหมายการจัดกิจกรรม 6) วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 9) แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้ประกอบคู่มือมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ผลการเรียนรู้ 2) สาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) 3) สาระการเรียนรู้ 4) ภาระงาน (สะท้อนการจัดกิจกรรม) 5) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 8) บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรม

1.4 ผู้วิจัยนำคู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยมีแบบตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือ เป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (1967) พบว่าผู้เชี่ยวชาญร้อยละ 100 มีความเห็นว่า ขนาดของคู่มือและความเหมาะสมของตัวอักษรปกหน้ามีคุณภาพดี รองลงมา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญร้อยละ 86 มีความคิดเห็นว่า ความถูกต้องของการพิมพ์และส่วนประกอบของคู่มือมีคุณภาพดีเช่นเดียวกัน

1.5 ผู้วิจัยนำคู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ กับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน

1.6 ผู้วิจัยนำคู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง พบว่า ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ซึ่งมีความเหมาะสมและสอดคล้อง ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) การสรุปสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบคู่มือควรสรุปเป็นความคิดรวบยอดมาจากผลการเรียนรู้ที่อยู่ในแผนการการเรียนรู้ และ 2) ความถูกต้องและความเหมาะสมของการใช้ภาษา การใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น – และ , ให้มีความถูกต้องตามหลักสากล

1.7 ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขประเด็นข้อบกพร่องของคู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเด็น ดังนี้ 1) ผู้วิจัยได้แก้ไขหัวข้อสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) ในแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบคู่มือโดยการทำการสรุปสาระสำคัญจากผลการเรียนรู้ใหม่ และ 2) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการใช้ภาษาสัญลักษณ์และเครื่องหมายในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผนที่ใช้ในคู่มือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

2. แบบประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

2.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ

2.3 สร้างแบบประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 5 ด้าน รวม 20 ข้อ ประกอบด้วย 1) ทักษะการทำงาน 2) ทักษะการจัดการ 3) ทักษะการแก้ปัญหา 4) การแสวงหาความรู้ และ 5) ทักษะการสื่อสารและมนุษย์สัมพันธ์ มีลักษณะเป็นแบบประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ตามวิธีของ Likert (1967) คือ มาก ปานกลาง น้อย น้อยสุด แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อความ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) หากข้อความหรือตัวเลือกใดมีค่าต่ำกว่า 0.50 ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ได้แบบประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 5 ด้าน รวม 20 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อคำถามเท่ากับ 1.00

2.4 นำแบบประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคำเจริญวิทยาคม จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของแบบประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และนำมาหาค่าความสอดคล้องภายในโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

2.5 นำแบบประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจนมีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

3. แบบประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 กำหนดลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อข้อความว่า ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย และค่อนข้างน้อยสุด

3.3 สร้างแบบประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 6 ด้าน รวม 18 ข้อ ประกอบด้วย 1) เห็นคุณค่า 2) ตระหนัก 3) มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ 4) มีคุณธรรมจริยธรรม 5) มีความรับผิดชอบ และ 6) มีวินัย จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อความ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) หากข้อความหรือตัวตัวเลือกใดมีค่าต่ำกว่า 0.50 ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ได้แบบประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 6 ด้าน รวม 18 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อคำถาม เท่ากับ 1.00

3.4 นำแบบประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคำเจริญวิทยาคม จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของแบบประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และนำมาหาค่าความสอดคล้องภายในโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3.5 นำแบบประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจนมีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 กำหนดลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อข้อความว่า มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.3 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ จำนวน 4 ด้าน รวม 13 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ 2) ด้านด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 4) ด้านการนำประโยชน์ไปใช้ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อความ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) หากข้อความหรือตัวเลือกใดมีค่าต่ำกว่า 0.50 ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ได้แบบประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 4 ด้าน รวม 13 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อคำถาม เท่ากับ 1.00

4.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคำเจริญวิทยาคม จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ และนำมาหาค่าความสอดคล้องภายใน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

4.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจนมีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้จัดทำโครงการทำหนังสือถึงผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างวันที่ 4 พฤศจิกายน 2565 เพื่อขออนุญาตผู้ปกครองในการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ

2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้คู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2565 ถึง 24 กุมภาพันธ์ 2566 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน

3. ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยให้กับนักเรียนตามคู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ ประกอบด้วย 9 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ 1 ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความพร้อมในการพัฒนาอาชีพ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การฝึกทักษะเพื่อพัฒนาอาชีพ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การทำแผนธุรกิจเพื่อการพัฒนาอาชีพ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การจัดการความเสี่ยง หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การจัดการผลิตและบริการ หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การจัดการตลาด หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 การขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาธุรกิจและหน่วยการเรียนรู้ที่ 9 โครงการ

พัฒนาอาชีพ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-5 ใช้เวลาหน่วยละ 2 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ที่ 6-9 ใช้เวลาหน่วยละ 5 ชั่วโมง เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมจำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ รวมระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการทดลองทั้งหมด 30 ชั่วโมง ระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบในแต่ละแผนการจัดการเรียน จะมีการประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพระหว่างการจัดกิจกรรม และเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

4. หลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมทุกหน่วยการเรียนรู้วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566 ผู้วิจัยทำการประเมินความพึงพอใจ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินคู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ มีเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 120)

4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2. การประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

3.51-4.50	หมายถึง	มีทักษะการเรียนรู้อาชีพระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีทักษะการเรียนรู้อาชีพระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีทักษะการเรียนรู้อาชีพระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีทักษะการเรียนรู้อาชีพระดับน้อยที่สุด

3. การประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555: 188-193)

2.50-3.49	หมายถึง	มีเจตคติค่อนข้างมาก
1.50-2.49	หมายถึง	มีเจตคติค่อนข้างน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	มีเจตคติระดับน้อยที่สุด

4. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ มีเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

4.51-5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ทักษะการทำงาน	3.00	0.79	ปานกลาง	4
2. ทักษะการจัดการ	2.90	0.55	ปานกลาง	5
3. ทักษะการแก้ปัญหา	3.50	0.51	มาก	2
4. ทักษะการแสวงหาความรู้	3.53	0.51	มาก	1
5. ทักษะการสื่อสารและมนุษย์สัมพันธ์	3.10	0.55	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	**3.21**	**0.64**	**ปานกลาง**	

จากตาราง 1 การประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.21, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการแสวงหาความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.53, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ ด้านทักษะการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.50, S.D. = 0.51) ด้านทักษะการสื่อสารและมนุษย์สัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.10, S.D. = 0.55) ด้านทักษะการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.00, S.D. = 0.79) และด้านทักษะการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.90, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

2. การประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. เห็นคุณค่า	2.67	0.48	มาก	1
2. ตระหนัก	2.20	0.41	น้อย	6
3. มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ	2.43	0.50	น้อย	5
4. มีคุณธรรมจริยธรรม	2.57	0.50	มาก	3
5. มีความรับผิดชอบ	2.63	0.49	มาก	2
6. มีวินัย	2.53	0.51	มาก	4
รวมเฉลี่ย	**2.51**	**0.50**	**มาก**	

จากตาราง 2 การประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.51, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เห็นคุณค่า อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.67, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ มีความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.63, S.D. = 0.49) มีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.57, S.D. = 0.50) มีวินัย อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.53, S.D. = 0.51) มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ อยู่ในระดับน้อย ($\overline{X}$ = 2.43, S.D. = 0.50) และตระหนัก อยู่ในระดับน้อย ($\overline{X}$ = 2.20, S.D. = 0.41) ตามลำดับ

3. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
<u>ด้านการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ</u> 1. กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.27	0.69	มาก	4
2. กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพส่งเสริมตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน	4.77	0.50	มากที่สุด	2
3. กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะอาชีพ	4.77	0.50	มากที่สุด	2

4. กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเจตคติต่อการประกอบอาชีพ	4.67	0.48	มากที่สุด	3
5. กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพใช้เวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.87	0.35	มากที่สุด	1
รวม	**4.67**	**0.55**	**มากที่สุด**	**2**
<u>ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้</u> 6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.43	0.77	มาก	3
7. วิทยากรผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญ	4.63	0.61	มากที่สุด	1
8. การจัดกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีการใช้สื่อในการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.47	0.63	มาก	2
รวม	**4.51**	**0.67**	**มากที่สุด**	**4**
<u>ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้</u> 9. กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.57	0.57	มากที่สุด	2
10. กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพมีการประเมินโดยครูพี่เลี้ยง ตนเอง เพื่อน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ปกครองและสถานประกอบการในชุมชนในการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.63	0.61	มากที่สุด	1
รวม	**4.60**	**0.59**	**มากที่สุด**	**3**
<u>ด้านการนำประโยชน์ไปใช้</u> 11. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพทำให้นักเรียนมีทักษะอาชีพในการทำงานมากขึ้น	4.91	0.42	มากที่สุด	1
12. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพที่ตนเองถนัดและสนใจ	4.80	0.64	มากที่สุด	2
13. การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตของตนเองได้	4.80	0.75	มากที่สุด	2
รวม	**4.88**	**0.63**	**มากที่สุด**	**1**
รวมเฉลี่ย	**4.75**	**0.61**	**มากที่สุด**	

จากตาราง 3 ความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.75, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.88, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = 0.55) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.59) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการแสวงหาความรู้อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านทักษะการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านทักษะการสื่อสารและมนุษย์สัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านทักษะการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง และด้านทักษะการจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ผลการประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เห็นคุณค่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ด้านมีวินัยอยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอยู่ในระดับน้อย และด้านตระหนักอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การประเมินทักษะการเรียนรู้อาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทักษะอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการแสวงหาความรู้อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ทักษะการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก ทักษะการสื่อสารและมนุษย์สัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทักษะการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง และทักษะการจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนได้ฝึกทักษะการเรียนรู้อาชีพในสถานการณ์จริงและกิจกรรมที่จัดในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ในคู่มือและในแต่ละหน่วยการเรียนมีแผนการจัดการเรียนรู้ตรงกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจและมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถนำทักษะการเรียนรู้อาชีพที่ได้

เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญ สุวรรณคร และ มาเรียม นิลพันธุ์ (2559: 179-191) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนทัศน์การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังร่วมกิจกรรมแนะแนวตามกระบวนทัศน์นักเรียนมีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรมแนะแนว 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพแตกต่างกับนักเรียนกลุ่มควบคุมโดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการขยายผลกระบวนทัศน์ พบว่า นักเรียนมีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพหลังร่วมกิจกรรมแนะแนวสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรมแนะแนว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลินี อุดมผล และ มาเรียม นิลพันธุ์ (2560: 116-128) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และคุณลักษณะด้านอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่า ควรมีหลักสูตรที่มุ่งเน้นด้านอาชีพโดยใช้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพ สำหรับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) หลักสูตรบูรณาการอาชีพ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา เวลาเรียน แนวทางการดำเนินกิจกรรมแนวทางการใช้สื่อ แนวทางการวัดและประเมินผลและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพ 2) คู่มือการใช้และ 3) หน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพหลักสูตรเท่ากับ 82.40/92.39 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการอาชีพส่งผลให้เกิดอาชีพที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้

2. การประเมินเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเห็นคุณค่าอยู่ในระดับดี รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ด้านวินัยอยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอยู่ในระดับน้อย และด้านตระหนักอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่ตนเองสนใจหรือมีความถนัดและนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง จึงทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและมีเจตคติต่องานที่ตนได้ปฏิบัติและเกิดความมั่นใจมากขึ้นเมื่อได้รับคำแนะนำจากครูที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Basham (2011: 1-3) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการแนะแนวอาชีพในปัจจุบัน สำหรับนักเรียนเกรด 13 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องการการให้คำปรึกษา คำแนะนำเพื่อที่จะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพและสิ่งที่นักเรียนและผู้ปกครองควรได้รับการพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอาชีพใด ๆ โดยมีผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการอาชีพและควรให้ความสำคัญกับครูที่ปรึกษาและการจัดการบริหารหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลินี อุดมผล และ มาเรียม นิลพันธุ์ (2560: 116-128) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และคุณลักษณะด้านอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของหลักสูตรบูรณาการอาชีพ

พบว่า นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากและคุณลักษณะด้านอาชีพอยู่ในระดับมากและผลการขยายผลหลักสูตรบูรณาการอาชีพ พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และคุณลักษณะด้านอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับมาก

3. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามคู่มือจนเสร็จสิ้นกระบวนการ แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจกับการเรียนรู้จากกิจกรรมตามคู่มือที่มีความหลากหลายทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาภัทร จำปาทอง, อุดมพร อินทจักร์ และ นลินรัตน์ รักกุศล (2558: 69-79) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับเยาวชนผ่านสื่อโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับเยาวชนผ่านสื่อโทรทัศน์ คือ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ เป็นทักษะชีวิตและอาชีพที่จำเป็นและสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการที่ดีสำหรับเยาวชน บทบาทของสื่อในการพัฒนาเยาวชนเปิดพื้นที่การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมประสบการณ์จริง เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีหลักสูตรสำหรับการพัฒนาทักษะอาชีพที่สามารถเลือกหลักสูตรได้ตามความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง (2564: 170-173) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 2) นักเรียนมีทักษะอาชีพ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรมีการประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกภาคการศึกษา

2. สถานศึกษาควรมีการพัฒนาคู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้กิจกรรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อาชีพให้มีความหลากหลายและตรงกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการ Mentoring and Coaching เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถสร้างกิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้อาชีพได้

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้อาชีพและเจตคติต่อการประกอบอาชีพ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น Problem-Based Learning, Inquiry Based Learning นอกเหนือจากวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยได้ศึกษาไปแล้ว

3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่มีพื้นฐานครอบครัวเกี่ยวกับอาชีพและนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานครอบครัวเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะการเรียนรู้อาชีพและเจตคติต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือวิทยากรระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3–4 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1–6)*. กระทรวงสาธารณสุข.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กัญญาภัทร จำปาทอง, อุดมพร อินทจักร์ และ นลินรัตน์ รักกุศล. (2558). แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับเยาวชนผ่านสื่อโทรทัศน์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*, 6(3), 69-79.

จันทร์เพ็ญ สุวรรณคร และ มาเรียม นิลพันธุ์. (2559). กระบวนทัศน์การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย,* 8(2), 179-191.

ณัฏฐวิภา คำปันศรี. (2559). *การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐริน เจริญเกียรติบวร. (2557). โมดูลบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นฤบล กองทรัพย์. (2556). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. สุวีริยาสาส์น.

ปรีชา สามัคคี. (2552). *การพัฒนารูปแบบการประเมินแผนงานและโครงการในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546. (2565, 24 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-29.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). *วิธีวิจัยการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6).* ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม.* บุ๊คพ้อยท์.

โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์. (2564). *รายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์ ปีการศึกษา 2564*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์.

วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2564). *การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วิเชียร ธำรงโสตถิสกุล. (2560). *บทสะท้อนแนวคิดว่าด้วยชุดการสอนชุดกิจกรรมการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้*. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(3), 356-369.

วินัย จันทรานาค. (2558). *แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยการอาชีพจอมทองจังหวัดเชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *คู่มือครูสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สาลินี อุดมผล และ มาเรียม นิลพันธุ์. (2560). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และคุณลักษณะด้านอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(1), 116-128.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *องค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อก้าวอย่างอย่างยั่งยืน*. กระทรวงศึกษาธิการ.

อดุลย์ วังศรีคูณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21: ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 8(1), 1-17.

Basham. (2011, August 20). *The role of career education and guidance for students in year 13 and its implications for students' career decision making*. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/journal-sct/article/view/110988

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Participation Place in Rural Development: Seeking Clarity through Specificity, World Development*. Unpublished manuscript.

Eisner, E. W. (1975). The perceptive eye: Toward the reformation of education Evaluation. Unpublished manuscript. https://blogs.oregonstate.edu/programevaluation/2014/01/21/evaluation-models/

Gibson. (1988, September 15). *Organization*. https://commons.lib.jmu.edu/